

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theses Theologicae De Peccatis Ignorantiae Et Potissimum Ignorantiae Juris Naturae

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1683?]

X. Veterum Scholasticorum sententia de ignorantia juris naturae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40433

quæ aguntur contrà *universalia juris natura*, ut alibi vocat, *contrà præcepta communissima legis naturalis*, nam certum est S. Thomam loco à nobis citato suam doctrinam extendere etiam ad illa quæ in jure naturæ adeò sunt abstrusa, ut in illis inveniantur *Theologi Theologis, Jurista Juristis contraria sentire*, prout ex S. Thoma quodlib. 9. art. 15. constat evenisse circa hanc quæstionem, *an liceat simul habere plures præbendas?* Ad hanc itaque quæstionem etiam extendit S. Thomas doctrinam antè dictam: *quod agitur contrà legem, semper est malum.* Nam quodlibeto 8. art. 13. suprà citatis doctrinam suam declarat his verbis: *dicendum est ergò, quod quando sunt due opinionones contraria de eodem, oportet esse alteram veram, alteram falsam. Aut ergò ille qui facit contrà opinionem Magistrorum, utpotè habendo plures præbendas, facit contrà veram opinionem, & sic cum faciat contrà legem Dei, non excusatur à peccato, quamvis non faciat contrà conscientiam.* Ex quibus manifestum est hanc doctrinam, *quod agitur contrà legem, semper est malum, nec excusatur per hoc quod est secundum conscientiam*: non solum ad *universalia juris natura*, sive ad *præcepta communissima legis naturalis* extendi, sed etiam ad *secundaria quæ sunt conclusiones.* Nec refert quod S. Doctor 1. 2. quæst. 94. art. 6. in corp. dicat: *Quantum ad præcepta secundaria, potest lex naturalis deleri de cordibus hominum; quia aliud est quoad hæc de cordibus hominum deleri (quod propter malas persuasiones, vel etiam propter pravas consuetudines & habitus corruptos, ibidem docet fieri posse) aliud homines in istis excusari.* Quis enim dicet homines excusari à transgressione legis naturalis ratione ignorantie inductæ *propter malas persuasiones, pravas consuetudines & habitus corruptos?* Præterea quod *secundaria de cordibus hominum deleri possint* S. Doctor declarat exemplis dum ait: *sicut apud quosdam non reputantur latrocinia peccata, vel etiam vitia contrà naturam, ut etiam Apostolus dicit ad Rom. 1.* Audebitne aliquis dicere quòd talia flagitia fuerint patrata sine peccato? Ex his omnibus credimus adeò manifestum esse quòd ex doctrina S. Thomæ tradita Quodlib. 8. art. 13. sequatur ignorantiam juris naturæ nunquam excusare in totum agentem contrà illud, ut vereamur ne qui aliter de ignorantia juris naturæ sentiunt, convicti per evidentiam consequentiæ, quàm ex doctrinâ S. Thomæ conficimus, potiùs audeant impugnare ipsam doctrinam S. Thomæ, quàm istam consequentiam; quasi nimirum S. Thomas dicendò: *quod si contrà legem, semper est malum*, loqueretur nimis generaliter, ita ut etiam de quavis lege positivâ foret doctrina ejus intelligenda. Verùm pro intellectu S. Thomæ notandum, non fieri contrà legem, humano scilicet modo, dum quispiam ita agit, ut nec expressè nec interpretativè velit contrarium legi, quod locum habet in eo qui vult rem ex se indifferentem, esto lege positivâ prohibitam, modò involuntariè legem illam ignoret; quia humano modo rem illam vult quatenus est objectum cognitionis, jam verò catenus non est contraria legi, secus dum ignorantia est voluntaria, quia sicut tunc interpretativè cognoscit rem illam esse contrariam legi, ita quoque interpretativè vult contrarium legi; secus etiam dum quispiam vult rem contrariam juri naturæ, quia objectum cognitionis, ut ex anteriori conclusione patet, tunc est essentialiter contrarium legi aeternæ, & similiter objectum volitionis; adeoque tum semper expressè vult contrarium legi aeternæ, etsi contrarietas ad legem aeternam non sit cognita.

X.

Veterum Scholasticorum sententia de ignorantia juris natura.

Post Scripturam Sacram, SS. Augustinum & Thomam, nihil opus esset scholasticis, nisi id exigerent scholastici quidam, qui hanc sententiam, veluti erroneam & à bonâ Theologia prorsus alienam, traducere non cessant. Adversus hos observandum, quòd apud omnes Theologos indubitatum sit, ignorantiam juris naturæ vincibilem non excusare à peccato agentem contra illud: At verò omnem ignorantiam juris naturæ esse vincibilem, ut fatetur ipse Vasquez in 1. 2. Disput. 122. cap. 1. docent Albertus Magnus, Alexand. Alensis,

Alensis, Gratianus, Bonaventura, Guiliel. Parisiensis, Guiliel. Altissiodorensis, Durandus, Gabriël, Gerson, Adrianus, Alphonfus à Castro. Hâc de causâ Vincent. Contensonius, dum sibi fecerat hanc objectionem, quâ nullâ Adversariis nostris frequentior. *Nostra sententia videtur esse Ianseniana &c.* Respondet in hunc modum: *Dicendum pueriliter & ignoranter nostra sententia Auctorem fingi Iansenium; atque impertinenter tam antiqua doctrina Iansenismi notam inuri, ut illi vulgi creetur invidia; nam ut Vasquez in 1. 2. Disput 122. cap. 1. & Paulus Comitulus lib. 5. responsionum mor. cap. 1. aiunt: omnes Antiqui Theologi in ea fuere sententiâ, nunquam invincibilem, sed semper vincibilem esse juris naturalis ignorantiam.* Pergit Contensonius: *Fortè Iansenista fuerunt, Alexander de Ales, Gratianus, Durandus, Alphonfus à Castro, Altissiodorensis, Gabriël, Hugo Victorinus, Guiliel. Parisiensis, Adrianus, S. Bonaventura, & ipsemet D. Thomas?*

Hinc patet manifestè falsum esse quod asseruit fictitius Ulicus Jonson, cui non sufficebat dixisse, ad peccandum formaliter requiri notitiam malitiæ; sed insuper addit: *quod contendunt Theologi, si paucos excipias, passim omnes.* Nos contra dicimus & pro indubitato habemus, ad peccandum formaliter non requiri notitiam malitiæ; & intrepidè addimus; *quod contendunt Theologi, si Ulicum Jonson & ipsi similes excipias, passim omnes.* Siquidem ex doctrina Ulici Jonson consecutaneum esse ostendimus, & quidem evidenter: *non dari peccata ignorantia, quod, exceptis Cælestio & Abaelardo, non scimus an asseruerit ullus.*

X I.

Ex famosâ definitione peccati: Dicitum, factum &c. ostenditur quod ignorantia juris naturæ nunquam in totum excuset agentem contra illud.

EX hâc definitione peccati: *Dicitum, factum vel concupitum contra legem æternam*, quæ SS. Augustini & Thomæ auctoritate stabilita est, & communi Theologorum consensu recepta; consecutaneum est peccari quoties contra jus naturæ aliquid fit, dummodò liberè fiat & humano modo. Quidquid enim fit contra jus naturæ, fit contra legem æternam, siquidem lex naturæ est participatio quædam legis æternæ, vel potius est ipsa lex æterna ut à creaturâ rationali cognoscibilis. Porro lex æterna & lex naturæ eò modo consideratæ, in re sunt unum & idem; ambæ sunt indispensabiles, immutabiles, æternæ, ambæ sunt æterna & incommutabilis veritas, honestas, justitia, ratio, ordo & sapientia, & ut paucis, sunt ipse Deus; ad quem lib. 4. Confess. cap. 9. Augustinus: *Lex tua Veritas, Veritas tu*: adeoque etiam dicere potuisset, *lex tua honestas, justitia &c.* (æterna scilicet & incommutabilis) honestas, justitia tu. Quidquid proindè fit contra legem naturæ, fit contra æternam veritatem, honestatem, justitiam &c. & contra legem æternam ac Deum ipsum. Ex. gr. si quis mentiatur, quamvis id putet aliquâ utilitate aut necessitate esse licitum, hoc ipso, sicut agit contra jus naturæ, etiam agit contra æternam veritatem &c. adeoque contra legem æternam & Deum ipsum, atque ita juxtâ datam definitionem committit veri nominis peccatum. Nec refert quod ignoret se agere contra legem naturæ, contra veritatem, legem æternam ac Deum, quia non obstante illâ ignorantia objectum tam intellectûs quàm voluntatis hominis mentientis essentialiter involvit contrarietatem ad æternam veritatem, honestatem &c. adeoque ad legem æternam & Deum ipsum. Secus, ut ex anterioribus conclusionibus, potissimum 8. & 9. patet, si quidpiam, quod aliàs foret illicitum, committatur ex involuntario errore facti, aut involuntario errore legis positivæ; quandoquidem quod fit ex tali errore, prout est objectum cognitionis & volitionis, non fit contrarium æternæ honestati, sapientiæ &c. & per consequens etiam non fit contra legem æternam ac ipsum Deum. Si tamen ejusmodi sive ignorantia, sive error esset voluntarius, qui ex illo perperam aliquid ageret, interpretativè haberet pro objecto cognitionis & volitionis quidpiam contrarium honestati &c. cum interpretativè veller ex.